

1998-2003 Yılları Arasında İncelenen Evcil Hayvan Tümörleri

Hayati YÜKSEL¹ Loğman ASLAN²

¹Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı Van –TÜRKİYE

²Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı Van –TÜRKİYE

ÖZET

Bu çalışmada, 1998-2003 yılları arasında Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalına getirilen, değişik evcil hayvan türlerindeki tümör olguları patolojik yönden değerlendirildi. Olguların 26'sının iyi huylu, 8'inin kötü huylu olduğu görüldü.

Anahtar kelimeler: Evcil Hayvan, Tümör, Patoloji

Tumours of Domestic Animals Investigated Between 1998-2003

SUMMARY

In this study, tumours cases brought to Yüzüncü Yıl University, Department of Veterinary Pathology between 1998- 2003 years different domestic animals species were evaluated. Totally 34 cases, 26 benign and 8 malign were investigated pathologically.

Keys words: Domestic Animals, Tumour, Pathology

GİRİŞ

Evcil hayvanlarda, sayısı ve tipi yönünden giderek artış gösteren tümör olgularının etiopatogenezinde; onkojenik viruslar, beslenme bozuklukları, genetik faktörler, fiziksel ve kimyasal ajanlar ile hormonal bozukluklar önemli rol oynamaktadırlar. Bu tümörler hayvanların vücudunda farklı lokalizasyonlar göstermektedirler (3,8,12,13).

Farklı araştırmacılar tarafından değişik kriterlere göre sınıflandırılan tümörler ile ilgili kesin bir sınıflandırma henüz yapılamamıştır. Ancak, günümüzde tümörlerin sınıflandırılmaları ve isimlendirilmesi, köken aldıkları dokuya, davranışına ve morfolojik özelliklerine göre yapılmaktadır (2,12).

Evcil hayvanlardaki tümör olgularının değerlendirilmesinin sağlıklı yapılabilmesi için, klinisyenler ile patoloğların karşılıklı işbirliği ve diyalog içerisinde bulunması gerektiği vurgulanmaktadır (12).

Bu çalışmada, 1998-2003 yılları arasında Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı'na getirilen ya da anabilim dalında nekropsileri yapılan evcil hayvanlara ait tümör olgularının histopatolojik yönden değerlendirilmesi ve böylece

hayvan türlerindeki olguların tipleri, lokalizasyonları ve sayılarının ortaya konulması amaçlanmıştır.

MATERYAL ve METOT

Çalışmanın materyalini, 1998-2003 yılları arasında Van ili mezbahalarında kesilen hayvanlardan ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı Kliniği'nde değişik hayvan türlerinden alınarak Patoloji Anabilim Dalı'na getirilen 32 ve anabilim dalında nekropsileri yapılan 2 hayvandan alınan tümör dokusu örnekleri oluşturdu. Makroskobik incelemeleri yapılan dokular %10'luk formalin solüsyonunda tespit edildi. Bilinen klasik işlemlerden geçirildikten sonra dokular 5 mikrona ayarlanmış mikrotomda kesilip, Hematoksilin Eosin (H.E), gerekli görülenler diğer boyama yöntemlerine göre boyanıp (6) ışık mikroskopunda incelendi.

BULGULAR

Çalışmada, tümörlü hayvan türü, yaşı ve cinsiyeti ile tümörün lokalizasyonu, isimlendirilmesi ve olgu sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1. Hayvanın türü, yaşı, cinsiyeti ile tümörlerin yerleşim yeri, ismi ve olgu sayıları.

Hayvanın Türü	Yaşı	Cinsiyeti	Yerleşim Yeri	Tümör İsmi	Olgu Sayısı
Buzağı	1.5 ay	Dişi	Göz kapağı	Konjenital tarsal ve apokrin ter bezi adenomu	1
	2 ay	Erkek	Gingiva	Gingival vasküler hamartom	1
	6-8 ay	Dişi	Boyun ve karın bölgesi	Fibropapillom	4
	8 ay	Dişi	Karın bölgesi	Angiokeratomatous papilloma	1
Düve	11 ay	Dişi	Vagina	Fibropapillom	1

İnek	4 yaş	Dişi	Perianal bölge	Yassı hücreli karsinom	1
	6 yaş	Dişi	Ayak	İyi huylu melanom	1
	3-8 yaş	Dişi	Karın ve Boyun	Fibropapillom	8
Boğa	2-4 yaş	Erkek	Penis	Fibropapillom	6
Kuzu	2 ay	Dişi	Kulak	Konjenital hemangiom	1
Koyun	?	Dişi	Akciğer	Pulmoner adenomatosis	2
Koç	4 yaş	Erkek	Kuyruk	Miks apokrin ter bezi tümörü	1
Keçi	5 yaş	Dişi	Göz	Yassı hücreli karsinom	1
	5 yaş	Dişi	İdrar kesesi	Leyomiyom	1
Katır	8 yaş	Erkek	Funikulus spermatikus	Fibrom	1
Kedi	3 yaş	Dişi	Meme	Papillar kist adenokarsinom	1
	4 yaş	Dişi	Akciğer	Bronşiyolo-alveolar karsinom	1
Köpek	3 yaş	Erkek	Sırt bölgesi	Leyomiyosarkom	1
Toplam					34

TARTIŞMA ve SONUÇ

Yetişkin hayvanlardaki tümörlerden, gelişimi yönünden farklılık gösteren konjenital tümörlerin büyük çoğunluğunu mezenkimal kaynaklı tümörler oluşturur; bu tümörlere buzağı, domuz ve atlarda ender olarak rastlanır (9,10,11). Bu çalışmada da, benzer olarak buzağılarda tespit edilen 7 olgudan 1'i konjenital tarsal ve apokrin ter bezi adenomu olduğu görülmüş, ayrıca 1 kuzuda kulakta, konjenital hemangiom tespit edilmiştir.

Kedilerdeki tümör insidensinin köpeklerdekinin yarısı kadar olduğu bildirilmesine karşın, kötü huylu tümörlerin kedilerde %70 köpeklerde ise %35 oranında gözlendiği ve bunların %35-40'ını hemopoitik, deri ve yumuşak doku tümörlerinin oluşturduğu ifade edilmiştir (3,12). Bu çalışmada, 1 kedide meme dokusunda papillar kist adenokarsinom, diğerinde akciğerde bronşiyolo-alveolar karsinom tespit edilmiş, 1 köpekte de sırt bölgesinde leyomiyosarkom saptanmıştır. Kedi ve köpek meme dokusu tümörlerinin, deri ve lenfoid doku tümörlerinden sonra en sık rastlanılan tümörler arasında yer aldığı ve büyük çoğunluğunu karsinomların oluşturduğu ifade edilmiştir (3,7,15) Bu çalışmada 1 kedide papillar kist adenokarsinoma rastlanmıştır.

Yaşa paralel olarak, kedi ve köpeklerde iyi huylu ve kötü huylu tümörlerin sayısında; sığırlarda ve tektirnaklılarda kötü huylu tümörlerin sayısında artış olabileceği bildirilmiş, koyun ve domuzlarda ise erken yaşta kesime sevk edilmeleri nedeniyle tümörlere daha az sıklıkta rastlanıldığı belirtilmiştir (12). Bu çalışmada da, 1 yaşın altındaki 9 olguda iyi huylu tümörlere; 1 yaşın

üstündeki 25 olgunun 17'sinde iyi huylu, 8'inde ise kötü huylu tümörler tespit edilmiştir. Çalışmada total olarak, olguların 26'sında (%76.5) iyi huylu, 8'inde (%23.5) kötü huylu tümörlere rastlanmıştır. Mezbahada kesim sonrası, postmortem muayeneleri sırasında doku örnekleri alınan 2 koyunda pulmoner adenomatosis tespit edildi. Bu hayvanlarda yaş tayini yapılamadı.

Apokrin ter bezi tümörleri sıklıkla köpeklerde ve kedilerde gözlenirken nadir olarak ta diğer evcil hayvan türlerinde görülmektedir (5,12). Bu olgulardan biri 1.5 aylık buzağıda alt göz kapağında tespit edilen konjenital tarsal ve apokrin ter bezi adenomu ve diğeri 4 yaşlı koçta kuyrukta görülen miks apokrin bez tümörü idi.

Evcil hayvanlarda en sık rastlanılan tümörlerin deri ve yumuşak doku tümörleri olduğu, deri tümörleri içinde de ilk sırayı papillomların oluşturduğu bildirilmektedir (4,9,10,11,12). Bu çalışmada da, benzer olarak histopatolojik bakıları yapılan olguların 29'u deri ve yumuşak doku, 3'ü akciğer, 1'i idrar kesesi ve 1'i de meme dokusuna ait tümörlerdi.

Evcil hayvanlarda düz kaslarda tümörlere ender olarak rastlanır; bu tümörlerin çoğunluğunu iyi huylu tümörler oluşturmaktadır (11,13, 16). Bu çalışmada, 1 köpekte sırt bölgesinde lokalize olan leyomiyosarkom ve 1 keçide idrar kesesinde yerleşim gösteren leyomiyom olmak üzere 2 olguda düz kas tümörü saptandı.

Kimi araştırmacılar tarafından (3), evcil hayvanlardaki tümörler ile cinsiyet arasında ilişkiden söz edilmekle birlikte, bir kısım yayınlarda ise böyle bir yakınlık görülmemiştir (12). Bu çalışmada, tespit edilen tümör olgularının 10'u erkek, 24'ü ise dişi hayvanlarda saptanmıştır.

KAYNAKLAR

- 1. Bastianello SS (1982):** A Survey on Neoplasia in Domestic Species over a 40-year Period from 1935 to 1974 the Republic of South Africa. II. Tumours occurring in sheep. Onderstepoort J. Vet. Res. 49:205-209.
- 2. Erer H, Kıran MM (2005):** Veteriner Onkoloji. 3. Baskı, Damla Ofset A.Ş., Konya
- 3. Goldschmidt MH, Shofer FS (1992):** Skin Tumors of the Dog and Cat. 1st ed. Pergamon Press, New York.
- 4. Gülbahar MY, Yüksel H, Aslan L (2003):** Angiokeratomatous Papilloma Associated with Papillomavirus in a Calf. Vet. Pathol. 40: 582-586.
- 5. Jubb KVF, Kennedy PC, Palmer N (1993):** Pathology of Domestic Animals. 4th.ed. Academic Press, Sandiego,CA.
- 6. Luna LG (1968):** Manuel of Histological Staining Methods of the Armed Forces Institute of Pathology, 3rd ed., McGraw-Hill Book Company, New York, USA.
- 7. MacEwen EG, Hayes AA, Harvey HJ, Patniak AK, Money S, Passe S (1984):** Prognostic Factors for Feline Mammary Tumours. JAVMA., 185:201-204.
- 8. Mellors RC (1999):** Etiology of Cancer: Carcinogenesis.<http://edcenter.med.cornell.edu>.
- 9. Misdorp W (2002):** Congenital Tumours and Tumour-Like Lesions in Domestic Animals. 1. Cattle A Review. Veterinary Quarterly, 24:1-11.
- 10. Misdorp W (2003):** Congenital Tumours and tumour-Like Lesions in Domestic Animals. 3.Horses A Review. Veterinary Quarterly, 25:61-71.
- 11. Misdorp W (2003):** Congenital and Hereditary Tumours in Domestic Animals. 2.Pigs A Review. Veterinary Quarterly, 25:17-30.
- 12. Moulton JE (1990):** Tumors in Domestic Animals, 3rd.ed. University of California Press, Berkely,CA.
- 13. Radic S, Stanojevic Z, Dımdic B (2004):** The Pathogenesis of Neoplasia. Arch.Oncol. 12:35-37.
- 14. Timurkaan N, Yener Z, Yüksel H (2001):** Leiomyoma of the Urinary Bladder in a Goat. Aust. Vet. J. 79: 38-39.
- 15. Viste JR, Myers SL, Singh B, Simko E (2002):** Feline Mammary Adenocarcinoma:Tumor Size as a Prognostic Indicator. Can. Vet. J., 43: 33-37.
- 16. Yener Z, Alkan İ, Yüksel H, Atasoy N (2001):** Bir Köpekte Leyomiyosarkom Olgusu. Vet. Bil. Derg.17:91-96.